

Γράφει **Πάυλος Μουρουζίδης**

Το υλικό που θα παρατεθεί εδώ και σε συνέχειες αφορά τη μεγάλη απεργία της ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ του 1988, αποτέλεσε το πρωτογενές υλικό για την υπό έκδοση νουβέλα Ήττα και Περηφάνια και βασίστηκε στις μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις που πάρθηκαν τον Οκτώβριο του 2020 από τους:

Νίκο Δινόπουλο, Χρήστο Ψαλίδα, Κώστα Μαλιούρα, (Κοζάνη), Βασίλη, Φώτη και Σπύρο Κωνσταντινίδη, Πέτρο Τσομπάνη, Δημήτρη Κατσιλά, Μιχάλη Ζουντουριάδη (Πτολ/δα), Φίλιππα Χ΄δημητρίου, Δημήτρη Λιλιόπουλο, Γιάννη Μπερντέ (Βέροια)

*Ολονύχτιος διάλογος στο υπουργείο, ενώ αυξάνουν οι διακοπές ρεύματος -
- Αιματηρά επεισόδια στη Σφηκιά με απεργούς, ΜΑΤ και βατραχανθρώπους του στρατού.
Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, 20.05.1988*

Μετά την πτώση της χούντας, η κατάσταση σε πολιτικό και συνδικαλιστικό επίπεδο παραμένει για πολλά χρόνια τραγική. Ο φόβος του μετεμφυλιοπολεμικού κράτους και της χούντας πλανάται ακόμα βαρύς πάνω από την κοινωνία. Αφού ακόμα και στις εκλογές του '84, στα καφενεία συζητιέται το σενάριο νέου στρατιωτικού πραξικοπήματος που επίκειται, για να ρίξει τη «σοσιαλιστική» κυβέρνηση• κάτι που, αν μη τι άλλο, αντανakλούσε όχι μόνο φοβισμένες εικασίες, αλλά οπωσδήποτε και κάποιες προθέσεις.

Παρόμοια η κατάσταση και στο χώρο της ΔΕΗ στα τέλη του εβδομήντα. Στο λεκανοπέδιο της Πτολεμαΐδας, κάθε σκέψη διεκδίκησης καλύτερων μεροκάματων, προσλήψεων και δικαιωμάτων είναι στο στόχαστρο της διοίκησης και ιδιαίτερα των αυταρχικών εργοδηγών, ανθρώπων χουντικών και εκδικητικών αντιλήψεων, συνήθως, που ήταν ο φόβος και ο τρόμος των εργαζομένων. Χωρίς υπερβολή, όλα τα 'σκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά.

Ανάλογο και το επίπεδο πολιτικής και συνδικαλιστικής οργάνωσης της κομμουνιστικής πρωτοπορίας. Οργανωμένος, συνδικαλισμένος κομμουνιστής δεν υπάρχει ούτε για δείγμα. Αφού τα μέλη του νομαρχιακού γραφείου του ΚΚΕ, σαρκάζοντας το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης του συνδικαλιστικού κινήματος στην περιοχή και τις αντικειμενικές δυσκολίες, αστειεύονται λέγοντας «κομμουνιστική οργάνωση ή

συνδικαλιστική παράταξη στη ΔΕΗ θα κάνουμε μια και καλή στο παλλαϊκό κράτος!»

Στη διάρκεια της χούντας, ιδρύεται «ο Φυσιολάτρης», πολιτιστικός σύλλογος της ΔΕΗ, στο Κερατσίνι. Στην προσπάθεια «αποχουντοποίησης», παράλληλα με τη δράση του Φυσιολάτρη, επιδιώκεται η ίδρυση πανελλαδικής Ομοσπονδίας στη ΔΕΗ. Το 1975, το καλοκαίρι, ιδρύεται στον ΑΗΣ Καρδιάς το σωματείο «Ένωση», πάνω από τα τρία τέταρτα των μελών είναι μέλη του ΚΚΕ, ενώ συμμετέχουν ελάχιστοι δεξιοί και δημοκράτες της εποχής.

Λίγους μήνες μετά γίνονται οι πανελλαδικές ιδρυτικές εκλογές της ΕΤΕ, πανελλαδικού σωματείου τεχνικών, ενώ ιδρύεται και η πανελλαδική ομοσπονδία της ΓΕΝΟΠ με Τοπικές Διοικούσες Επιτροπές δικτυωμένες πανελλαδικά. Ιδρυτικά μέλη της οι Κίτσος, Τσιβγούλης, Φωτάκης, Κρητικός, Πορφυρίδης, Βογιαντζόγλου, Άμαλος κ.ά. Η έκτη σειρά αποφοίτων της Πρότυπης Τεχνικής Σχολής Μαθητείας της ΔΕΗ, αρχές του '75, φεύγει να επανδρώσει τον ΑΗΣ Καρδιάς. Η μεγάλη προσφορά εργασίας στην αγορά, με γύρω στις τριάντα χιλιάδες δραχμές μισθό, όταν οι συμβάσεις των αποφοίτων μαθητείας στη ΔΕΗ αμείβονταν με λιγότερες από έξι χιλιάδες δραχμές, συνέβαλε στο αγωνιστικό «θράσος» που επέδειξαν όλη την μεταπολιτευτική περίοδο οι απόφοιτοι μαθητείας.

Το '78 στέλνονται με δυσμενή μετάθεση από τη Μεγαλόπολη στην Πτολεμαΐδα οι Κίτσος, Πορφυρίδης Γιάννης και Βογιαντζόγλου Αντώνης, με «περιφρουρημένη» την κομματική τους ιδιότητα ως μελών του ΚΚΕ. Σειρά «λευκών απεργιών διαρκείας»*, οι οποίες φτάσανε τις εξηνταεφτά μέρες μόνο μέσα στο '80, συνέβαλαν στην ενδυνάμωση της ΕΤΕ και της ΓΕΝΟΠ ως το '81. Όλα τα μικρά τοπικά σωματεία διαλύονται και ενσωματώνονται στην ΕΤΕ.

Από τη θαρραλέα δραστηριότητα των εν λόγω συνδικαλιστών, που πλαισιώνονται στην περιοχή και από μερικούς ντόπιους, όπως ο Μιχάλης Ζουντουριάδης και ελάχιστοι ακόμα δημοκράτες, προκύπτει δύο χρόνια μετά η ΕΤΕ, το μόνο πανελλαδικά δικτυωμένο σωματείο τεχνικών στη ΔΕΗ. Αργότερα, στη διάρκεια της μεγάλης απεργίας του '88, η ΕΤΕ αριθμεί πάνω από χίλια μέλη στο λεκανοπέδιο της Πτολεμαΐδας και κάπου τριακόσια μέλη στο νομό Ημαθίας. Πλέον η ΕΤΕ, όπου δραστηροποιείται και η ΕΣΚ, είναι η πρώτη συνδικαλιστική δύναμη πανελλαδικά.

Το 1980, στην πρώτη απεργία στη ΔΕΗ, κατά την οποία σβήνουνε μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, απολύονται συμβασιούχοι, περίπου τριακόσιοι, από την περιοχή, τους οποίους το ΠΑΣΟΚ δεσμεύεται να επαναπροσλάβει, υπόσχεση που τηρεί μετά την εκλογική του νίκη το 1981. (*Λευκή απεργία, Η διαθεσιμότητα των εργαζομένων μόνο για επείγοντα περιστατικά άμεσης κοινωνικής ωφελείας). Την ίδια χρονιά, το '81, ο Ράλλης διαλύει τη σχολή μαθητείας ως «άντρο κομμουνιστών», κάτι που είχε εξαγγείλει ο Αβέρωφ δύο χρόνια πριν.

Σε προεκλογική ομιλία στην Πτολεμαΐδα το '81, ο υπηρεσιακός πρωθυπουργός Γ. Ράλλης χαιρετά το πλήθος των τριών και πλέον χιλιάδων συγκεντρωμένων στο δημαρχείο της πόλης και, παρότι δε θέλει «ου» για την αντιπολίτευση, αποχωρεί άρον-άρον χωρίς να μιλήσει, υπό το βάρος του συνθήματος «να γυρίσουν πίσω οι απολυμένοι». Το πρώτο συνδικαλιστικό, σοβαρό σκίρτημα, το σωματείο της ΕΤΕ, γίνεται πλέον πρώτη δύναμη, με δύναμη πάνω από εξακόσια άτομα στο λεκανοπέδιο, ενώ η ΕΣΚ -παράταξη του ΚΚΕ- αποτελεί μεγάλη δύναμη του σωματείου με περίπου εβδομήντα μέλη.

Την τριετία '82-'84 υπάρχει έντονη συνδικαλιστική δραστηριότητα στην περιοχή. Στη διάρκεια της κατασκευής του ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου γίνονται απεργίες συνολικής διάρκειας εβδομήντα τεσσάρων ημερών, ενώ οικοδόμοι και εργατοτεχνίτες- μέλη σωματείων ανέρχονται στις πεντέμισι χιλιάδες (τα στοιχεία προέρχονται από το Εργατικό Κέντρο Κοζάνης).